

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

บำรุงรักษาใจ

ก่อนจ้งหัน

เออ ใครปลูกกล้วยริมคลองนั้นนะ ห่างกันแค่นี้ๆ ติดๆ กัน เราเดินไปนั้นเราก็ดูไม่ได้ ไปถอนออกนะ อย่างน้อยถอนออกหนึ่งต้น ระหว่างละหนึ่งต้นๆ อย่างน้อย หรือมากกว่านั้นถอนออกหมด ปาลงคลองให้หมด เข้าใจไหม ทำไม่คิดไม่อ่าน ไปดูหัวใจคนนะ นั้น ความคิดความอ่านเป็นยังไงต่อยังไงบ้าง ดู ที่ว่าปลูกนั้นนะมันติดกันอย่างนี้ๆ มันหลับตาทำ ดูไม่ได้นะ ให้ไปถอนออก อย่างน้อยถอนออก ระหว่างละหนึ่งต้นๆ ออกไป แล้วอย่ามาทำอย่างนั้นให้เห็นอีกนะ วัดนี้เลอะๆ เทอะๆ วัดนี้ประดับด้วยธรรมนะ ไม่ได้ประดับด้วยสิ่งเหล่านี้ เราวางตาเราก็ดูไปอย่างนั้นแหละ เอนั้นมาปลูก เอนี้มาปลูก ดูไป มันไม่ได้ปลูกตรงนี้ ไม่ได้จ่อตรงนี้ๆ นี่นะ มันดูตั้งแต่่นอกๆ เราก็ปล่อยไปอย่างนั้นแหละ เวลานี้กำลังเคลื่อนอยู่ งานนั้นงานนี้เต็มอยู่นอกวัด วัดนี้เลยกลายเป็นเรื่องมีคณงานเต็มวัด งานอันนี้ไม่สนใจทั้งนั้นแหละนะ มันก็เป็นนอกไปหมด โลกไปหมด มันดูไม่ได้นะ มันขวางตลอดเวลาเรานี้ละ โห้ย ไม่ทราบเป็นยังไง ทนเอานะ

หลังจ้งหัน

นี่จะหนักขึ้นไปเรื่อยๆ นะ จะเริ่มหนักขึ้นเรื่อย ที่ไปหนักวันที่ ๑๒ สิงหาคม นี่ก็เพื่อแบ่งเบาตอนสุดท้าย ตอนนั้นหนักมากเทียว ตอนธันวาคมขีดเส้นตายกันตรงนั้น หนักอยู่สองจุด เพราะฉะนั้นจึงควรให้ได้ งานวันที่ ๑๒ นี้หนักกันเข้าเพื่อแบ่งเบาข้างหน้า เราก็คิดว่าอย่างนั้นแหละ ที่ว่าร้อยกิโลกรัม กระทรงการคลัง คงอยู่ในย่านวันที่ ๑๒ กระมัง (ครับ) ต่อไปนี่ก็มีวันที่ ๑๒ หรือทางโน้นเขาจะไปรอนันเราก็ไม่ทราบกับเขา กระทรงการคลังอาจจะไปรอนันสุดท้ายนั้นก็ไม่ได้

แล้วใครที่พูดตะกี้นี้ได้ยินแล้วยัง ให้ไปถอนออกนะต้นกล้วยแถวข้างริมคลอง ไปเอาออก ระหว่างๆ แถวถอนออกต้นหนึ่งๆ อยู่ในย่านกลาง ไปทำให้เห็นแล้วมันก็ขวางตานั้น ถ้าไม่ทำเสียเราก็ไม่เห็นมีปัญหาอะไร นี่ไปทำให้ขวางตา ปลูกถี่ยิบต้นกล้วย มันก็อยากจะถาม เอ้ นี่คนตาบอดเขามาปลูกหรือไง เราอยากถามว่าจ้ง แล้วอยากถามต่อไปด้วย แล้วตาบอดนี้มันบอดหมดทั้งสกุลมันหรือ มันถึงได้ถี่ยิบไปเหมือนกันหมด เราอยากถามว่าจ้งนะ ไปถอนออกนะ ไปทำให้มันขวางตาให้เห็นอย่างนี้ละ ธรรมดาเราไม่ยุ่งกับอะไร

สถานที่ที่เขาถวายให้เป็นวัดแล้ว พระท่านจัดของท่าน ท่านจัดแต่ที่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานะ ท่านไม่ไปหาจัดระเบียบบออย่างนั้นอย่างนี้ ให้สายนั่งงามนี้อันเป็นแบบกิเลสนะ แบบธรรมกับแบบกิเลสต่างกัน กิเลสจะชอบสวยชอบงามภายนอก เพราะข้างในมันสกปรก ต้องประดับประดาตกแต่งภายนอกไว้หลอกคนให้มองดูข้างนอก ไม่ให้มองดูข้างใน นี่เรื่องของกิเลส เรื่องของธรรมนี้มองข้างใน ออกข้างนอก มองประสาน เรียกว่ารอบเป็นอย่างนั้น

ปลุกไว้ตามแถวนี้เราก็ดูไปๆ ก็ไม่ทำให้จิตใจอะไรมากนัก แต่ถ้าไม่เตือนมันก็จะเลยเถิด จะไม่ได้คิด มีกระตุกบ้างเตือนบ้างๆ เพื่อให้ได้ข้อคิดเท่านั้นเอง ป่าที่ไหนเป็นที่ร่มเย็นสบายๆ ท่านจะมีทางจงกรมของท่านตามนั้น เดินจงกรมได้ทั้งวันเลย มีร่มไม้ข้างบน เดินจงกรม ร่มไม้อยู่ข้างบน เดิน นี่ทำเลของวัดของธรรมเพื่อชำระซักฟอกสิ่งสกปรก ท่านทำของท่านอย่างนั้น อยู่ในป่าเหมือนกันท่านไม่ได้มีตกแต่งอะไร ท่านอยู่ของท่านโดยเฉพาะๆ เป็นที่ๆ ที่นั่งก็อยู่หน้ากุฏิ เราไม่อยากเรียกว่ากุฏิ ถ้าว่าแคร่หรือว่าอะไรนั้นจะเหมาะกว่า แล้วเฉลียงเล็ก ๆ นั่งภาวนา แล้วทางจงกรมอยู่นี้ ที่อยู่ของท่านบ้างอะไร ท่านหาของท่านเอง

พระกรรมฐานเสาะแสวงหาอรรถาธรรม ท่านจะฉลาดเรื่องเหล่านี้มาก ที่ไหนเหมาะสมท่านรู้หมด ข้างในมีเป็นแห่ง ๆ ต่างคนต่างอยู่เลย เหมือนอยู่องค์เดียว ๆ อยู่ข้างใน แล้วไม่ให้มีอะไรไปยุ่งกวน งานนั้นงานนี้โน้นนั้นไม่ให้มี ให้มีแต่งานภาวนา สติที่ตั้งเป็นพื้นฐานอยู่ในใจ สติและสัมปชัญญะ สติตั้งจ่ออยู่กับที่จุดที่เราทำงาน เช่น ผู้บริการมสติจ่ออยู่กับคำบริการ ท่านเรียกว่าสติ สัมปชัญญะถ้ากระจายออกไปก็เป็นความรู้สึกตัวรอบความเคลื่อนไหวของตัวเอง

จิตนี้เมื่อได้รับการบำรุงรักษาเสมอแล้วภัยจะไม่เล็ดลอดเข้ามา หรือผลักดันออกไปให้ไปหาไฟมาเผาตัวเอง ให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้นะ นี้อธิรักษาใจ ใจนี้โลกนี้ไม่มีใครพูดออกมาว่าบำรุงรักษาใจ ไม่มีนะ มีแต่พระพุทธเจ้าเท่านั้นเอง เป็นยังไงแปลกกันไหม สามโลกธาตุนี้มีพระพุทธเจ้าเท่านั้นให้รักษาใจ จิตตภาวนาบำรุงรักษาใจ สติรักษาใจ ปัญญา รักษาใจ วิริยะความพากเพียร เพียรเพื่อรักษาจิตใจ เพราะใจนี้ถูกตีถูกต้อน ถูกเผา ถูกสับ ถูกยำอยู่ตลอดเวลาในหัวใจของสัตว์โลกทั่ว ๆ ไป ไม่มีใครรู้ หากเป็นเหมือนฟุตบอลฟุตบอลไม่เจ็บไม่ปวด เตะกลิ้งไปไหนก็ธรรมดา แต่หัวใจนี้เจ็บปวดแสบร้อนตลอดเวลา ท่านทั้งหลายจำให้ตึ้นะ

นี้ไม่ได้พูดเล่น ๆ นะ เพราะนั่นจึงอย่ามาฟังเล่น ๆ นะ ทุกอย่างเราทำกับพี่น้องทั้งหลายนี้เรียกว่าหย่อนยาน ๆ ถึงอย่างนั้นก็เรียนนี้ยังมี ไม่ได้เหมือนว่าทำกับตัวเอง โดยเฉพาะ ทำกับตัวเองคือว่าพูดให้ใครฟังไม่ยอมมีใครเชื่อ ฟังซิณะ คือเขาไม่ได้ทำ เขาก็ไม่เชื่อ นี่เราทำ ความเป็นทุกอย่างอยู่กับเรา วิธีที่พูดมาเหล่านี้ดำเนินมาทั้งนั้นนะ บำรุงรักษาใจ ตั้งแต่ตื่นนอนบิ๊บต้องจับกันตลอด นี่ที่ว่าไม่เอาใครไปด้วย ไม่ให้มีเป็นน้ำไหลบ่า แะบับนั้นแะบับนี้ แะบับก็แะบับเพื่อธรรมล้วน ๆ ไปอย่างนั้น สติตั้งอยู่กับ ถ้าใครกำหนดอะไรก็ให้อยู่กับคำบริกรรม สมมุติว่าจิตอยู่ในคำบริกรรม จิตมีฐานขึ้นมา มีความสงบ มีสมาธิแล้วจิตจะสงบ เป็นจุดของจิตสงบแนวอยู่นั้น สติตั้งอยู่จุดนั้น แล้วปัญญาคลี่คลายเรื่อย ๆ เป็นระยะ ๆ

นี่ละท่านภาวนาท่านทำอย่างนั้น พุทฺธ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺจนามิ ปรากฏขึ้นในโลก จากเหตุการณ์อันนี้แหละ จากพระพุทธเจ้าภาวนา ทรงภาวนาอาณานสติสำหรับพระพุทธเจ้า นอกนั้นก็กระจายทั่วไป ตามแต่จะถูกกับจริตนิสัยของใคร เป็นทางก้าวเดินเพื่อพระนิพพานด้วยกันทั้งนั้น ขอให้เหมาะกับนิสัยของตัวเอง สำหรับนิสัยเราถูกกับพุทโธ มาแต่ดั้งเดิม เวลาเป็นนาคฝึกหัดนาคอยู่วัดโยธานิมิตร ตอนเช้าท่านพระครูท่านจะออกไปเดินจงกรม เราก็นอนอยู่ในนั้น คอยสังเกตท่านอยู่ตลอด ท่านเดินจงกรมของท่านเป็นประจำนะ

ที่นี้เวลาบวชแล้วเราก็เรียนวิชาของท่านนั้นแหละ ไปถาม “อยากภาวนาจะให้ภาวนายังไง” อยากเดินจงกรมให้ทำยังไงเวลาเดินจงกรม” ท่านบอกให้เอาพุทโธ ให้ภาวนาพุทโธ เอาสติจับกับพุทโธ ๆ เราชอบพุทโธ ท่านบอกท่านเองท่านชอบพุทโธ เราก็จับนั้นบิ๊บ ติดตั้งแต่นั้นมาตลอดเลย นั่นละจับพุทโธ ให้สติอยู่กับคำว่าพุทโธ พุทโธนี้ติดกับใจ เรียกว่ามัดใจเอาไว้ สติควบคุมกับคำบริกรรม เพื่อคำบริกรรมกับใจจะได้ผูกพันกันตลอด ที่นี้ใจก็มีอารักขา คือเครื่องรักษาอยู่ ใจก็ไม่แะบับออกไปคิดข้างนอก คิดแะบับออกไปนี้เป็นกิเลสทันที มันคิดเรื่องใดก็ตาม เรื่องของกิเลสจะออกเป็นอันดับหนึ่ง ๆ ก่อนอะไรทั้งนั้นแหละ พื้นฐานของมันเป็นอย่างนั้น ทางเดินของมันสะดวกราบรื่นตลอดมา แะบับตรงไหนเป็นกิเลสทั้งนั้น ๆ แต่สำหรับเจ้าตัวไม่รู้ ๆ

เพราะฉะนั้นท่านถึงมีคำบริกรรมภาวนา นี่เป็นอารมณ์ของธรรมแก่กิเลสความสกปรก ความเศร้าหมอง ความเดือดร้อนวุ่นวายคือกิเลสก่อสร้างขึ้นมา ที่นี้คำบริกรรมนี้เป็นน้ำชะล้างสิ่งสกปรก หรือน้ำดับไฟ ใครบริกรรมสติดีเท่าไร จิตยังได้รับการรักษาดี จิต

จะสงบเข้าไปเรื่อย ๆ เพราะไม่มีอะไรกวน มีแต่ธรรมรักษาอยู่ จะสงบเข้าไปเรื่อย เย็นเข้าไปเรื่อย ๆ นี่ละวิธีตั้งจิต

ท่านทั้งหลายอยากเห็นความสุข อย่าไปหาบนฟ้าบนอากาศที่ไหนไม่มี ฟังเสียงคำนี้ให้ตื่นะ ไม่มีสุขในโลกอันนี้ ทุกข์ในโลกก็ไม่มี มีแต่จิตออกไปยุ่งเท่านั้นเอง ไปเอาไฟกองนั้นเข้ามา ไฟกองนี้เข้ามาเผาตัวเอง มีแต่จิตออกไปทั้งนั้น ที่นี้เวลาธรรมออกไปแล้วกว้านเอาความสุขเข้ามา แยกออกไปก็เป็นธรรมเสีย เป็นสติเป็นปัญญาเป็นธรรมเสีย อยู่ภายในก็เป็นธรรมเสีย รักษาตัวตลอดเวลา ออกไปก็เพื่อรักษาหรือบุกเบิกเพื่อการก้าวเดินแห่งธรรมของตนสะดวก ๆ ไปเสียทุกอย่าง เป็นเรื่องของธรรมทั้งนั้น ท่านจึงให้รักษาธรรม เมื่อรักษานี้แล้ว ความสุขเราไม่ได้ไปคิดที่ไหนแหละ ค่อยปรากฏขึ้นจากจิตดวงที่ได้รับการรักษาและบำรุงอยู่ตลอด จะค่อยสงบและเย็นสบาย ๆ เด่นขึ้น ๆ

ที่นี้ความทุกข์ก็เหมือนกัน โลกทั้งโลกว่างั้นเลย ไม่มีใครดูหัวใจ ปล่อยตามบุญตามกรรมของมันไปอย่างนั้น เพราะฉะนั้นโลกนี้จึงมีตั้งแต่ความทุกข์ความร้อน เอาธรรมจับปั๊บเห็นหมดเลย โลกไหนในโลกนี้ที่มีความสุข ว่างั้นเลย ไม่มี เพราะจิตไม่มีอาภักขา มีแต่กิเลสลากูไปตามอารมณ์ต่าง ๆ ก็กิเลสพาให้สำคัญอารมณ์อันนั้น ๆ กิเลสพาให้สำคัญ มีแต่เรื่องกิเลสทำงานทั้งนั้น ๆ ความสุขจึงไม่มี ใครจะมีเงินล้านฟ้าก็ตาม ถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องบำรุงรักษาแล้วไม่มีความหมาย ว่างั้นเลย ยศจรตเมฆก็ตาม สิ่งในโลกต้องการก็คือสิ่งเหล่านี้แหละ สมบัติเงินทองข้าวของ บริษัทบริวาร ความยกยอสรรเสริญ เหล่านี้เป็นสิ่งที่โลกต้องการ คือกิเลสบงบอกให้ต้องการ

ที่นี้ธรรมแก้สิ่งเหล่านั้น คือจิตไม่มีความสุขต้องไปอาศัยสิ่งเหล่านั้นมาเป็นความสุข เรามีสิ่งนั้นเรามีสิ่งนี้ยับเยิบ ๆ พอเป็นเครื่องล่อจิตให้มีความสุขนิดหน่อย ๆ แล้วก็พลิกตกไปเสีย แล้วไปเอานั้นมาเกาะแล้วตกไปเสีย ๆ อยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ เพราะจิตไม่มีหลักยึด จึงมีตั้งแต่ความทุกข์เดือดร้อนทั่วโลกดินแดน พูดอย่างนี้ใครจะว่าหลวงตาบ้าเป็นบ้า ว่าให้ว่าไป หลวงตาพูดด้วยความอาจหาญชาญชัย จำอยู่นี้ตลอดเวลาแล้ว หลวงตาไม่เคยมีความบกพร่องในเรื่องความสุข เรื่องความทุกข์ตัวไหนที่จะเข้ามาผ่านหัวใจหลวงตาไม่มี ตั้งแต่ขณะที่กิเลสตัวเสนียดจัญไร ตัวแสบร้อนพลังในวันนั้นแหละ วันที่พูดให้ฟัง ไม่เคยมีอะไรเข้ามายุ่งกวนเลย จะไม่เรียกว่าบรมสุขได้อย่างไร ตั้งแต่บัดนั้นมาถึงบัดนี้และตลอดอนันตกาลนิพพานเที่ยงหมายถึงอะไร เรื่องสมมุติไม่มีเลย ทุกข์ก็ไม่มีเลย

สมมุติมีมากน้อยที่ไหน ทุกข์มีอยู่ที่ไหน ขาดสะบันไปหมดบรรดาสมมุติ กิเลสเป็นต้นสมมุติพึงไปหมดแล้วไม่มีอะไรกวน มองไปที่ไหนไม่มีอะไรติดอะไรข้องจิต คือกิเลส

เท่านั้นเป็นเครื่องผูกพันกิดขวางหัวใจ พอกิเลสพังลงไปแล้วมันแว้งว้างไปหมดเลย ที่นี้ไปไหนละจิต กาล สถานที่ เวลา เวลา หาความสุขความสบายที่ไหน ก็มันพออยู่แล้ว นั่นละความสุขอยู่ที่นี้เลย ไม่ต้องไปหาที่ไหน ดิน ฟ้า อากาศ สถานที่ต่าง ๆ ก็อาศัยไปตามธาตุเท่านั้น ส่วนที่จะให้จิตใจไปอาศัยสิ่งเหล่านั้นจริงๆ ไม่มี นั่น ท่านไม่อาศัย ท่านพอของท่านอยู่ในนั้นแล้ว นั่นละความสุขแท้เป็นอย่างนั้น ที่นี้ความทุกข์ก็เหมือนกันอยู่ที่ไหน ๆ ความทุกข์อยู่ที่หัวใจหาความสุขไม่ได้เหมือนกันนะ เตือดร้อนเหมือนกันหมด ไปนอนอยู่บนกองเงินกองทองก็ไปเตือดร้อนอยู่ในนั้น เพราะหัวใจถูกกิเลสคือไฟเผาอยู่ในนั้นมันก็ร้อนของมัน ยศถาบรรดาศักดิ์ตั้งมาหลอกแล้วก็เผาตัวเอง ตั้งมาหลอกเพื่อเผาตัวเอง ไม่มีอะไรเป็นสาระ นั่นซิพระพุทธเจ้าจึงสอนให้พากันพิจารณาพิจารณา นักธรรมะให้นำไปพิจารณาบ้างนะ

การสอนอย่างนี้ก็ไม่ใช้สอนแบบมเงาเกาหมัด ทางโน้นทางนี้มาสอน สอนเอาเป็นพยานออกเลยเถียว อย่างที่ว่าเรื่องความสุขเราไม่หาที่ไหน เราพอตลอดเวลาแล้ว ตั้งแต่กิเลสขาดสะบั้นลงไป เราไม่หาที่ไหนเราพอตลอดเวลา ความพอนี้เหนือทุกสิ่งแหละ ถ้าเราพูดถึงเรื่องความเลิศเลอ ไม่มีอะไรเลิศเลอยิ่งกว่าคำว่าพอ พอของความสิ้นจากสมมุติทั้งปวง พอ มันเหนือเสียทุกอย่างแล้วจะเอาอะไรเข้าไปอาจไปเอื้อมให้เกิดความทุกข์ ความลำบาก มันไม่มี นี่คุณค่าแห่งการฝึกฝนอบรมจิตใจให้มีหลักมีเกณฑ์ให้มีที่ยึดที่เกาะ ให้อยู่ในที่ปลอดภัยด้วยการรักษาของตัวเอง

เช่น อย่างเรานั่งภาวนาคือรักษาใจ ใจถูกเตะถูกถีบอยู่ตลอดเวลาหาความสุขไม่ได้ เวลาจิตเย็นสงบเข้าไปมันก็ค่อยสบาย ๆ ที่นี้สุดท้ายความสุขเลยไม่หาที่ไหน อยู่ที่นี่พอหมดแน่ะ เวลาความทุกข์เราก็มองไปหาที่ไหน แต่เราไม่ได้คิดนะ ว่าความทุกข์อยู่ที่ไหน ๆ ไม่ได้คิด แต่เวลาความสุขเต็มหัวใจแล้วมันคิดหมดนะ อ้อ ความทุกข์อยู่ที่ไหน ๆ มันอยู่ที่นี้ แน่ะ แต่ก่อนมันอยู่ที่นี้ บัดนี้ความทุกข์นี้หมดแล้วความสุขแทน อ้อ ความสุขแท้อยู่ที่นี้ จิตดวงเดียวนี้ แน่ะ มันมาอยู่ที่นี้ ถ้ายังไม่เคยเห็นจิตเห็นธรรม ยังไม่เคยเห็นทุกข์ภายนอก มีเท่าไรเผาตัวเองตลอด ถ้าเห็นอันนี้แล้วมันจะเริ่มเห็นข้างนอกละ เห็นทางนี้เต็มสัดส่วน ภายนอกไม่มี เรื่องทุกข์หมดโดยสิ้นเชิง

นี่เราพูดถึงเรื่องสติ สติจ่ออยู่กับคำบริกรรม ใ้เรื่องความอัดอั้นตันใจความติด ความตันของกิเลสมันผลักดันมันเอาเต็มเหนี่ยวนะ ยิ่งเราจะภาวนาเท่าไรกระแสนของกิเลสยิ่งหนักเข้านะ มันบังคับให้คิดออกข้างนอก เราก็คล้อยตามมันแล้วก็ถูกถลุงเลยเถียวไม่ให้ออกข้างนี้ มันอยากจะคิดขนาดไหนเราบังคับขนาดนั้น สุดท้ายมันก็อ่อนตัวลงเข้ามา

สู่ภายใน จิตใจเย็นเข้าไป จำเอนนะ เวลามันอยากคิดภายนอก โอ้ย.เหลือกำลังนะทนไม่ได้เลยว้างั้นเถอะ ล้มไปตามมัน ๆ แต่เวลาเราฝึกหลายครั้งหลายหนเอาให้ถึงพริกถึงขิง ให้เห็นเหตุเห็นผลกันแล้วมันก็พอพืดพอเหวียงกันไป

อย่างที่ว่าสตออยู่กับคำบริกรรมให้อยู่ที่นั่น ถ้าว่าขยายออกไป สัมผัสัญญะ ความเคลื่อนไหวไปมาของตัวเองให้มีสติรู้รอบอยู่อย่างนี้ ๆ ๆ นักภาวนาที่ท่านได้ธรรมอันเลิศเลอมาให้พวกเราทั้งหลายได้กราบไหว้ท่านหาอย่างนั้น หาแทบเป็นแทบตายจริง ๆ ไม่ใช่ธรรมดานะ การเป็นอยู่ปวายนี่ถ้าพูดแบบโลกแล้ว ไม่มีใครจะทุกข์ยากลำบากยิ่งกว่าพระกรรมฐานนะ การอยู่ก็พอได้ชุกหัวนอนพอแล้ว การกินก็บิณฑบาตมาได้เท่าไรนิด ๆ พอพอยังชีวิตให้เป็นไป ท่านไม่ได้หวังเพื่อความเอร็ดอร่อยอะไรกับอาหารการกินนะ ท่านพอยังชีวิตให้เป็นไปเพื่อธรรม ๆ จุดใหญ่ของท่านอยู่ตรงนั้น การอยู่การกินการหลับการนอนใช้สอยก็พอเท่านั้นแหละ แต่มันเพื่อธรรม ๆ อย่างเดียวกันหมดเลย ใครจะไปทุกข์ยากลำบากยิ่งกว่าพระกรรมฐาน ผู้สะอาดแสวงหาอรรถหาธรรมอย่างแท้จริงไม่มี

นี้ทุกข์ยากแสนยาก ดังพระพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์ พระกระยาหารทุกสัต์ทุกส่วนสำเร็จมาจากเทวดาสวรรค์ชั้นพรหมในแดนมนุษย์กรุงกบิลพัสดุ์ เพราะเป็นพระกระยาหารของกษัตริย์ เครื่องทรงกษัตริย์ เสด็จนั้นปีบแล้วตกรกทั้งเป็นเลย ไปบิณฑบาตขอทานเขากิน แล้วแต่จะได้อะไร ๆ เอาจัดลงในบาตรแล้วมองลงในบาตรจะเสวยไม่ได้ก็เห็นในตำราไม่ใช่หรือ ใส่ชดใส่คดใส่ไซใส่สะตู่ไปหมดมันจะกินไม่ได้ พระองค์ก็สอนพระองค์ นี่อาหารข้างนอกยังดีอยู่นะ ข้างในของเรายังเลวกว่านี้ แน่ะ ทำไมจะกินไม่ได้ นั้นละท่านฝึกของท่านทุกขุใหม่ละ ท่านไม่ได้ถือสิ่งเหล่านี้เป็นอารมณ์ เอาธรรมเท่านั้นเป็นอารมณ์ตลอดเวลา เมื่อจิตใจได้ถูกการบำรุงรักษาตลอดเวลาที่ค่อยเจริญขึ้น ๆ ต่อไปก็สง่างาม

เรื่องของโลกอันนี้ก็คือโลกของกิเลส ไม่มีโลกรายได้ที่จะไปรู้เรื่องของมันได้เลย ไม่มี มีพระพุทธเจ้าเท่านั้น จากนั้นอันดับมาก็สาวกเรื่อย ๆ กำจัดได้ ๆ นอกนั้นไม่มี โลกทั้งโลกกว้างขนาดไหนมีแต่โลกของกิเลสความสกปรกโสภมม ความมืด ความบอดเต็มตัวเต็มหัวใจตลอดเวลา พอเอาธรรมพระพุทธเจ้าเข้าชะล้าง ๆ จากนั้นก็เป็นสาวกขึ้นมาเลิศเลอ ๆ เป็นคู่แข่งกัน ท่านเหล่านี้เห็นละที่นี้ นำคุณและโทษของกิเลสและคุณของธรรมออกประกาศให้โลกทั้งหลายได้เห็น ดังที่สอนอยู่เวลานี้ ก็เอาธรรมพระพุทธเจ้ามาประกาศให้โลกได้รู้ ไม่เช่นนั้นจะไปไม่รอดนะ

นี่พูดถึงเรื่องวัดเรื่องวา ทำนั่นสร้างนี่ไป เราดูแล้วมันขวางตนะ ไปดูแต่ละครั้ง ๆ โอ้ มีแต่ไปหาประดับประดาตกแต่งวัดวาให้เป็นเรื่องของโลกไปหมดนะในวัดนี้ จะกลายเป็นเรื่องของโลกของบ้านของเมืองไปหมดจะไม่มีเป็นวัดนะ มันสกปรกเข้าทุกด้านทุกทางด้วยการตกแต่งของคนมีกิเลสตัวสกปรกนั้นละพาให้เป็น ธรรมท่านไม่อย่างนั้นอยู่ที่ไหนท่านอยู่ได้ สะดวกสบายที่ไหนท่านอยู่ นั่นธรรมเป็นอย่างนั้น นี่กำลังตกแต่งโน้นนี่ยุ่งไปหมด เราดูไม่ได้นะ หาดตกแต่งตั้งแต่ภายนอกซึ่งเป็นเรื่องกิเลสล้วน ๆ ภายในใจที่มันสกปรกโสมมที่สุดนั้นไม่ได้ดูหัวใจด้วยสติด้วยปัญญาบ้างเลย นี่ละมันเสียตรงนี้ นักภาวนาเรามักจะไปหาดตกแต่งภายนอก ภายในตัวเองมันรกรุงรังขนาดไหนไม่สนใจ อันนี้แหละเหม็นน่าสลดสังเวชมากนะ มันไม่ดูเลย สิ่งที่ทำให้มันไม่ดู สิ่งที่ไม่ควรให้สนใจมันกลับสนใจ

นี่ภาวนามันจึงไม่ได้เรื่องได้ราว ไม่ว่าจะอยู่ในวัดนอกวัดอยู่ที่ไหนกิเลสมันทำงานของมันเสมอหน้ากันหมด แล้วผลที่ได้มาก็มีแต่ความร้อน อยู่ในวัดก็ร้อน ออกจากวัดก็ร้อน กิริยาอะไรแสดงออกมามีแต่ความร้อน เพราะกิเลสพาร้อน กิเลสดูไปลากไป ไม่ได้อยู่กับธรรมนี่นะ ถ้าอยู่กับธรรมมันสบาย อยู่ไหนก็สบาย ๆ คิดดูซิเรายังอัศจรรย์ตัวเอง ฟังซิเห็นใหม่ละ ถึงขั้นอัศจรรย์ โอ้โฮ ทำไมจิตดวงนี้จึงอัศจรรย์เอานักหนา สว่างจ้าไปหมด มองไปที่ไหนสว่างจ้าทั้ง ๆ ที่ยังไม่พ้นจากกิเลสนะ ถึงขั้นนั้นมันยังอัศจรรย์ตัวเองได้ ที่นี้มันเลยนั้นแล้วความอัศจรรย์อันนั้นมันเลยกลายเป็นกองขี้ควายไป อันนั้นเลิศขนาดไหน แน่ะ ก็เป็นชั้น ๆ อย่างนั้น

นี่มันเป็นในหัวใจเอง เจ้าของอุทานเองเจ้าของก็พูดได้ละซิ อัศจรรย์ตัวเอง โอ้โฮ จิตของเราทำไมถึงอัศจรรย์เอานักเอาหนา มองไปที่ไหนจ้าไปหมดเลย ต้นไม้ ภูเขา นี้เรียกว่าไม่มีในความรู้สึก มันสว่างจ้าครอบไปหมด รูปนั้นรูปนี้ไม่ปรากฏ ความสว่างจ้ามีอำนาจเหนือกว่าลบหมดเลยเทียว แผ่นดินทั้งแผ่นที่เหยียบย่างไปมา ยืนอยู่นั้นก็เหมือนกัน อำนาจแห่งความสว่างของจิตนี้มันเหนือกว่า มันเลยลบไปหมด เหมือนไม่มีแผ่นดินทั้ง ๆ ที่เจ้าของยืนนั้นนะ มันว่างไปหมด

อย่างนั้นละอำนาจของความสว่างแห่งใจ ใจจึงมีอำนาจมากนะ พอถึงขั้นที่มันจะลบกันจริง ๆ แล้วก็ ที่ว่าสว่างไสวอัศจรรย์นี้กลายเป็นกองขี้ควาย เพราะอันนั้นเหนือกว่า เกินกว่าที่เราจะมาพรรณนาหรือมาเทียบกันได้ คือเหนือสุดยอดแล้วพรรณนาไม่ได้ จะพูดอะไรออกมาพูดไม่ถูกแต่เจ้าของไม่สงสัย นั่นคือธรรมชาติที่เหนือกองขี้ควายเข้าใจใหม่ละ ที่นี้เจ้าของอัศจรรย์กองขี้ควายมันก็รู้ละซิ เมื่อเห็นธรรมชาตินี้ไม่ใช่กองขี้ควายมันก็รู้กอง

ซื้อควายใช้ใหม่ละ ถ้ามันไม่เห็นก็จะว่ากองซื้อควายนี้ดีตลอด ไปที่ไหนก็จะใส่หมวกกองซื้อควายไปตลอดนั่นละ มันเป็นอย่างนั้นนะ

วันนี้ก็พูดเพียง ขณะนี้ก็ได้ ๘ โมง ๓๕ นาที หลังจากนั้นเราจะเอาของไปส่งที่วัดภูสังโฆ บอกเขาแล้วให้เอารถปิกอัพ ๒ คัน เต็มเอี้ยด รถของเรานี้ก็กะว่า ๒ คัน ถ้าหากว่า ต.ช.ด.จะติดตามไปด้วยดูแลอะไรก็เป็นเรื่องของเขาเอง เราไม่ได้บอกไม่ได้กล่าวหาละ จะไปทางโน้นก่อน เอ้า วันนี้พูดเพียงเท่านี้เสียก่อนละนะ ให้ท่านทั้งหลายเอาไปพิจารณา

เมื่อวานนี้วันที่ ๑๙ ได้ทองคำ ๔๒ บาท ๘๗ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๑๙๔ ดอลลาร์ เมื่อวานนี้จะได้มาจากสนามหลวงนั้นแหละ มาเป็น ๔๒ บาท วันนี้ดูไม่ได้ทองสักชิ้นเลย

ชมการถ่ายทอดสด ธรรมะหลวงตาวันต่อวัน ได้ที่
www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th